

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

УНИВЕРЗИТЕТСКИ БИЛТЕН

април 2012 година
Штип

Број 78, 15 април 2012 година

СОДРЖИНА

РЕФЕРАТ за избор на наставник во сите звања за наставно-научните области изградба на јамски простории и механизација и автоматизација на рудниците на Факултетот за природни и технички науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	3
РЕЦЕНЗИЈА на скриптата „Основи на биохемија“ од доц. д-р Татјана Рушковска, Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип.....	10
РЕЦЕНЗИЈА на практикум „Основи на биохемија“ од доц. д-р Татјана Рушковска, Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	13
РЕЦЕНЗИЈА на ракописот Цитологија со хумана генетика од виш предавач д-р Невенка Величкова, Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	16
РЕЦЕНЗИЈА на ракописот „Практикум по цитологија со хумана генетика“ од виш предавач д-р Невенка Величкова и помлад асистент Мишко Милев, Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип.....	18
РЕЦЕНЗИЈА на ракописот за скрипта „Општа ентомологија“ од авторите доц. д-р Душан Спасов и асис. м-р Билјана Атанасова од Земјоделски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	20
ПРЕГЛЕД на наслови на теми за изработка на магистерски/специјалистички труд одобрени од наставно-научниот совет на единицата	21

Издавач:

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

Главен и одговорен уредник: проф. д-р Саша Митрев
 Уредници: проф. д-р Блажо Боев, м-р Ристо Костуранов
 Лектор: Даница Гавриловска-Атанасовска
 Техничко уредување: Славе Димитров, Благој Михов

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ ЦИТОЛОГИЈА СО ХУМАНА ГЕНЕТИКА ОД ВИШ
 ПРЕДАВАЧ Д-Р НЕВЕНКА ВЕЛИЧКОВА, ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ
 НАУКИ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки, бр.2502-133/16, на 6.12.2011 г. е формирана Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Никола Силјановски, доц. д-р Татјана Рушковска и доц. д-р Дарко Бошњаковски, со задача да изготват писмен извештај - рецензија на ракописот „Цитологија со хумана генетика“, поднесен од авторот виш предавач д-р Невенка Величкова, вработена на Високата здравствена школа при Факултетот за медицински науки на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Рецензентската комисија во гореневедениот состав, по добивањето на материјалот и по деталното прегледување на истиот, го поднесе следниов

ИЗВЕШТАЈ

Ракописот „Цитологија со хумана генетика“ се состои од 144 страници, содржи 90 слики во боја, 7 табели и 3 скици. Истиот е концепиран во 5 поглавја, етаблирани едно-подруго, согласно со наставниот план и програма приложен на почетокот од академската година. Ракописот е наменет за сите студенти запишани на тригодишните стручни студии при Факултетот за медицински науки. Студентите овој ракопис ќе го користат во првиот семестар по предметот Цитологија со хумана генетика, кој се слуша со неделен фонд на часови 2+2+2. Имајќи предвид дека хуманата генетика е релативно млада научна дисциплина, ваквиот материјал нуди можност студентите полесно и едноподруго да ги совладаат термините од областа на генетиката и истите да ги применат во понатамошната нивна пракса. Содржините се концепирани како наслови и поднаслови, во главни тематски целини, запазен е принципот на постапност при елаборирање на одредени стручни термини. Темите се јасно обработени и илустрирани со примери и слики што овозможува системско совладување на генетичките принципи и постулати. Секое поглавје е обработено со сериозно внимание, со бројни релевантни податоци кои овозможуваат поедноставно и поцелосно разбирање на содржината.

Ракописот започнува со **прво поглавје**, во чиј воведен дел се објаснува значењето на овој материјал како фундамент за совладување на останатите клинички дисциплини од областа на медицината. Во ова поглавје се дава детален приказ за хемискиот состав на клетката, со посебен осврт на градбата на нуклеинските киселини (ДНК и РНК) и репликацијата на ДНК.

Во **второто поглавје** делумно се елаборира клеточната организација на организмите (почнувајќи од вируси, прокариотски и еукариотски организми), додека особено внимание се посветува на структурната организација на клетката, особено на еукариотските организми, вклучувајќи го човекот. Материјалот содржи детален приказ за структурната организација на клеточната мембрана, морфологијата и големината на клетката, градбата на јадрото и јадрената мембрана.

Концептуално надополнување на материјалот од второто поглавје, претставува **третото поглавје**, во кое се опишува градбата на хромозомите, нивната структура, функција и значење. Во овој дел е опишана и објаснета поделбата на хромозомите според нивната структурна организација. Клеточниот циклус (митоза и мејоза) заедно со сите негови фази и подфази, аномалии и отстапувања е составен дел на ова поглавје.

Воведниот дел од генетиката е прикажан во **четвртото поглавје**. Тоа значи дека ова поглавје ги содржи сите термини и главни постулати кои се применуваат во генетиката. Во овој дел сликовито и со јасен и недвосмислен текст е обработена синтезата на протеините (транскрипција и транслација), наследувањето на крвните групи и Rh факторот, наследувањето на квантитативните својства и појавата на полово сврзани болести. Сите

законитости и отстапувања се поткрепени со конкретни примери во рамките на хуманата популација.

Петтото поглавје вклучува поголем број на шеми и табели со цел полесно усвојување на законитостите кои се применуваат при наследување на материјалот од родителите на потомството. Во него се опишани сите видови на наследувања кои се од посебно значење за човекот, промените (мутациите) кои се однесуваат на бројот и структурата, како на половите така и на соматските хромозоми. Во петтото поглавје се опишани сите методи на пренаталната дијагноза што е од посебно значење за оваа категорија на здравствени работници. На крајот, авторот дава посебен акцент на клиничката слика и симптомите на најголемиот дел од синдромите присутни во нашата хумана популација. На овој начин им се овозможува на студентите да направат паралела помеѓу развојот на болеста кај различни синдроми и причината т.е. промената која довела до појава на одреден синдром. На крајот од ракописот авторот се осврнува на најновите методи и техники кои се применуваат во генетичкиот инженеринг и на тој начин ги едуцира студентите ваквите знаења да ги спроведат во пракса.

Ракописот е напишан на ниво кое може да биде усвоено и апсорбирано како од страна на редовните, така и од страна на вонредните студенти кои не се задолжителни во следење на редовна настава по овој предмет. Исто така, изложената материја може да биде интересна и за сите оние кои имаат потреба од основните сознанија на генетиката. Материјалот е пишуван на стандарден македонски јазик и истиот можат да го користат и останатите студенти при Универзитетот „Гоце Делчев“ кои изучуваат слична или иста проблематика.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Од досега наведеното, Комисијата во горенаведениот состав констатира дека ракописот „Цитологија со хумана генетика“, поднесен од авторот виш предавач д-р Невенка Величкова е наменет за студентите запишани на тригодишните стручни студии при Факултетот за медицински науки и истиот е конципиран по однапред утврден наставен план и програма. Авторот успеал на недвосмислен начин материјата да ја образложи на ниво за категоријата на студенти за кои е наменета. Паралелно со користење на интерактивни методи со овој ракопис ќе се овозможи квалитетна едукација на студентите. Конструкцијата на овој ракопис ќе овозможи студентите да ја надминат временската и економската дискрепанца при совладувањето на одредени содржини. Ако се има предвид ограниченоста на обемот на ова учебно помагало (во склад со наставните програми и предвидените часови) материјалот е идеално концепиран да овозможи совладување на базичните познавања од областа на цитологијата и генетиката.

На крајот, Комисијата има посебна чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки да го прифати позитивно рецензираниот ракопис „Цитологија со хумана генетика“ од авторот виш предавач д-р Невенка Величкова.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Никола Силјановски, с.р.
Доц. д-р Татјана Рушковска, с.р.
Доц. д-р Дарко Бошњаковски, с.р.